

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Dato: 21.12.2020
Vår ref.:
Deres ref.:

Oppfølging av ESRBs reviderte anbefaling om utbytte

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev 17.12.20 til Finanstilsynet om norsk oppfølging av Det Europeiske Risikorådet (ESRB) sin reviderte anbefaling om utbytte.

1. Bakgrunn

Finansdepartementet sluttet seg 01.07.20 til ESRBs anbefaling om utdeling av overskuddsmidler i banker og forsikringsforetak i lys av Covid 19. Som departementet viser til forlenges anbefalingen om begrensninger ut tredje kvartal 2021, samtidig som det nå åpnes for at foretakene likevel kan dele ut midler hvis de utviser varsomhet.

Bakgrunnen for forlengelsen er utfordringene i både realøkonomien og banknæringen i mange europeiske land i lys av pandemisituasjonen. Norsk økonomi har klart seg vesentlig bedre enn EU og i Norge antas at den økonomiske aktiviteten vil ta seg klart opp i løpet av 2021. Norske banker er blant de best kapitaliserte i verden, har i motsetning til snittet av banker i EU fortsatt tilfredsstillende lønnsomhet til tross for økning i bokførte tapsavsetninger og har opprettholdt utlånsaktiviteten gjennom koronakrisen. Når det gjelder kapitalkravene har Norge en motsyklisk buffer på 1 prosent, mens de aller fleste andre land i Europa har redusert denne til 0 prosent, deriblant Sverige og Danmark. Videre har Norge, i motsetning til øvrige EØS-land, ikke implementert kapitallettelse gjennom CRR Quick fix».

Etter Finans Norges vurdering må disse forskjellene hensyntas ved norske myndigheters oppfølging av anbefalingene fra ESRB.

2. Vurdering av utbytterestriksjoner

Finans Norge vil minne om at etter selskapslovgivningen tilligger det styret å vurdere og eierne v/ generalforsamlingen å beslutte disponering av overskuddsmidler etter forslag fra styret.

Finansforetaksloven § 10-6 (1) forutsetter at styret - som en del av eierstyringen - foretar en skjønnsom vurdering av hvordan foretakets virksomhet vil se ut både på kort og lang sikt. Det påligger styret å sørge for at institusjonen er tilstrekkelig kapitalisert til å tåle fremtidige tap, og samtidig opprettholde tillitsfulle relasjoner med kapitalmarkedet. I denne vurderingen

ligger det selvsagt også en plikt til å vurdere hvordan de aktuelle markedene hvor finansforetaket driver sin virksomhet vil utvikle seg fremover. Etter finansforetaksloven § 10-6 (3) følger det videre en meldeplikt. Utbytte som overstiger halvparten av fjorårets overskudd skal meldes til Finanstilsynet. Meldeplikten skal gi tilsynet en mulighet for å utstede et pålegg om å avstå eller redusere utbytte, jf. § 10-6 (4).

Norges bank har i sitt seneste råd om motsyklisk buffer til Finansdepartementet, datert 17.12.20, anbefalt å holde bufferkravet uendret på 1,0 prosent. Samtidig understrekes at slik man nå vurderer den økonomiske utviklingen og utsiktene til tap og utlånskapasitet i bankene, vil Norge Bank gi råd om **økt** bufferkrav i løpet av 2021. Om bakgrunnen for denne vurderingen uttales:

«Kredittverdige foretak og husholdninger synes å ha god tilgang på kreditt. Bankene har kapital og likviditet til å opprettholde kredittilbudet. I Norges Banks utlånsundersøkelse meldte bankene om små endringer i sin kredittpraksis i tredje kvartal. For fjerde kvartal venter bankene en svak innstramning i kredittpraksisen overfor husholdninger. Det henger sammen med at de midlertidige lettelsene i boliglånsforskriften ikke ble videreført etter tredje kvartal. I obligasjonsmarkedet for foretak har utstedelser vært på normale nivåer, mens risikopåslag fortsatt er litt høyere enn nivåene fra før uroen tiltok i mars.» (...)

«Kapitaldekningen i bankene økte i tredje kvartal og ligger godt over kapitalkravene. Norske banker er godt rustet til å tåle økte tap og samtidig opprettholde kredittilbudet. Bankenes lønnsomhet og kapitaldekning tilsier at de er i stand til å betale utbytte, men ved beslutninger om utbytte må fortsatt usikkerheten knyttet til den økonomiske utviklingen hensyntas.»

Finans Norge mener norske myndigheter så raskt som mulig bør legge til rette for en normalisering av utbytteutbetaling for en solid norsk banknæring. Mange norske banker har utbetalt utbytte i løpet av 2020, men klart lavere enn normalt. Et fåtall banker har imidlertid ikke utbetalt utbytte, men gitt styret en fullmakt til å vurdere utbytteutbetaling frem til ordinær generalforsamling i 2020.

Innføring av restriksjoner for utdelinger etter den modell som er valgt i mange land med kvantitative begrensninger knyttet opp mot det samlede resultat for 2019 og 2020 vil slå tilfeldig ut og ramme de bankene som lojalt har fulgt opp myndighetenes oppfordring om å utsette utdelinger til den økonomiske situasjonen er mer normalisert. En slik begrensning vil også gi motsatt effekt av de presiseringer som departementet har avgitt i løpet av høsten 2020 knyttet til forståelsen av adgangen til å benytte styrefullmakter og grensene for meldeplikt etter finansforetaksloven § 10-6 (3). En særlig utfordring for norske banker, i motsetning til det som er vanlig i mange andre land, er at det normalt ikke betales ut kvartalsutbytter på grunn av et uklart regulatorisk regime knyttet til dette, ref. Finansdepartementets høringsbrev 19.12.18.

3. Forholdet til andre nordiske land

Som departementet trolig er kjent med har svenske og danske myndigheter valgt noe ulik tilnærming i sin oppfølging av ESRBs reviderte anbefaling. Mens svenske myndigheter har fastsatt en maksimal grense for utbyttebetaling på 25 prosent av samlet nettoresultat for 2019 og 2020, har danske myndigheter kommunisert at grensen vil fastsettes konkret for hvert enkelt foretak.

Variasjonen i oppfølgingen må sees i lys av de faktiske forskjellene i kapitaldekning, utlånskapasitet, bankenes inntjening og tap samt de makroøkonomiske forholdene. Mens situasjonen sør i Europa tilsier klart at bankene holder igjen på utdelinger, er bildet et annet i Norden. I pressemelding 18.12.20 fra det danske Finanstilsynet om oppfølging av ESRBs reviderte anbefaling skriver tilsynet:

Der er fortsatt meget stor usikkerhet forbundet med COVID-19-krisen, og det er derfor nødvendig å sikre robustheten i den finansielle sektor. De danske kreditinstitutter har draget fordel av fremrykning av lempelser av den finansielle regulering ("CRR quick-fix") i løbet av 2020, der er sket med henblik på å forbedre deres muligheter for å understøtte kreditgivning til sunde virksomheder. (...)

Finanstilsynet oppfordrer derfor fortsatt kreditinstitutter til å bevare så meget kapital som mulig, men vil indgå i en dialog med velkapitaliserte virksomheder om et forsiktig nivå for utlodninger i løbet av 2021. Institutterne skal have en tilstrækkelig sund kapitaloverdækning efter eventuelle udbyttebetalinger og under et hårdt stress

4. Norsk gjennomføring

Av hensynet til kapitalmarkedet og bankenes finansiering er det viktig at myndighetenes ekstraordinære begrensninger på utbytteutbetalinger er midlertidige, og at vanlig praksis for selskapsstyring reetableres så raskt som mulig. Det er bankenes styre som er ansvarlig for å vurdere og fastsette et forsvarlig nivå på utbytte, og legge dette frem for generalforsamlingen. I slike beslutninger vil styrene (slik Norges Bank anbefaler) hensynta fortsatt usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen.

I motsetning til Sverige og Danmark følger det allerede av de norske utbyttereglene i finansforetaksloven noen klare skranker for utdeling av utbytte fra kredittinstitusjoner. Som nevnt innebærer disse skrankene blant annet en meldeplikt til Finanstilsynet for utdeling som overstiger halvparten av resultatet.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Sign.
Idar Kreutzer
administrerende direktør

Sign.
Erik Johansen
direktør